

Stav Ustavnog suda BiH u slučaju sudije Marina Vukoje

Saopštenje Centra za javno pravo

Objavom informacija i fotografija u elektronskim medijima dokumentirano je prisustvo sudije Ustavnog suda BiH, *Marina Vukoje*, na koncertu *Marka Perkovića Thompsona*, 13. februara 2025. godine, u Širokom Brijegu. Potpredsjednik RS *Ćamil Duraković* i zastupnik u Predstavničkom domu Parlamentara F BiH, *Dennis Gratz*, uputili su inicijativu Ustavnom sudu BiH za razrješenjem sudije *Marina Vukoje*.

Ustavni sud BiH je o inicijativi raspravljao na Plenarnoj sjednici održanoj 27. 03. 2026. godine, i zauzeo je stav da se postupak razrješenja neće pokretati. U saopćenju za javnost je istaknuto: *„Ustavni sud je istakao da pitanja profesionalnog i etičkog ponašanja sudija razmatra s posebnom pažnjom i odgovornošću imajući u vidu značaj očuvanja povjerenja javnosti u integritet i ugled Suda. Ustavni sud je ukazao da su sudije dužne da u obavljanju svoje funkcije, kako u javnom tako i privatnom životu i ponašanju, vode računa o očuvanju integriteta i ugleda Ustavnog suda, kao i ličnog sudijskog ugleda i integriteta.“*

Kao kriterij za imenovanje i obnašanje funkcije sudije Ustavnog suda BiH propisan je *„visok moralni ugled“* (član VI/1/b) Ustava BiH), dok Pravila Ustavnog suda BiH propisuju da sudija svoju funkciju obnaša savjesno (član 91/1 Pravila), te obavezuju sudije da čuvaju *„ugled i dostojanstvo Ustavnog suda i ugled i dostojanstvo sudije“* (član 91/2 Pravila). U suprotnom, sudija može biti razriješen funkcije koju obnaša, konsenzusom ostalih sudija (član VI/1/c) Ustava BiH). Dakle, izabrani sudija Ustavnog suda BiH je dužan da se u javnoj i privatnoj sferi ponaša na moralno besprijekoran način i da čuva ugled i dostojanstvo funkcije i institucije. Ova obaveza je posebno naglašena budući da Ustavni sud, prema vlastitoj ocjeni iz odluke o razrješenju sudije Simića iz 2010. godine *„radi u veoma složenim pravnim i političkim okolnostima. U ovoj fazi ustavnopravnog razvoja Bosne i Hercegovine uloga Ustavnog suda je veoma značajna i teška, a njegove odluke objektivno imaju značajan utjecaj na političke procese u državi. (...) postoji nepobitan javni interes da Ustavni sud izgradi i čuva svoj ugled, nezavisnost i nepristranost, te da ne dopusti da se navedeni principi ugroze ili naruše. U protivnom, ne samo Ustavni sud kao institucija već i njegove odluke gube na autoritetu. Sudije Ustavnog suda, kao pravници najvišeg moralnog ugleda, u svakom trenutku moraju biti svjesne ovih principa.“* (Odluka o razrješenju sudije Krstana Simića, od 08. maja 2010. godine, t. 56).

Standardi ponašanja sudije Ustavnog suda BiH – u Ustavu i Pravilima kao i u praksi Ustavnog suda BiH – moraju odgovarati visokim moralnim/etičkim standardima. Takvi standardi su viši od onih koji važe za građane, upravu, sudije redovnih sudova ili tužilaštva i proizilaze iz samorazumljivog značenja *„moralnog integriteta“*: skup ličnih osobina i ponašanja sudije koji objektivno opravdavaju i održavaju povjerenje javnosti u integritet i dostojanstvo Ustavnog suda

kao institucije. Ključ nije, dakle, samo u „moralnosti“ kao apstraktnoj kategoriji, nego u efektu koji ponašanje sudije ima na percepciju javnosti. Konkretnije, nije riječ o formalnoj tituli, nego o kombinaciji ekscelentnosti, iskustva, stručne reputacije, osobnih svojstava koja uvjeravaju javnost u da je riječ o sudiji čije stavove svako može prihvatiti. To znači da sudija mora pokazati lični integritet i dosljednost u pogledu propagiranih principa i vlastitog djelovanja, da se u javnosti ponaša suzdržano i dostojanstveno, da izbjegava situacije koje mogu biti etički problematične iako su zakonite i da čuva reputaciju suda i u privatnom životu, jer funkcija nije ograničena „zgradom suda“. Standard „visokog moralnog ugleda“ sudije Ustavnog suda BiH podrazumijeva, dakle, da sudija, u svjetlu objektivnog testa razumnog posmatrača razvijenog u praksi Suda (npr. AP 368/04, AP 953/05, AP 1513/06, AP 1785/06,), mora svojim ponašanjem – profesionalnim i privatnim – izbjegavati svaku situaciju koja može narušiti povjerenje javnosti, autoritet i dostojanstvo suda. Pri tome nije odlučujuće samo stvarno ponašanje, nego i njegov javni dojam. Sudija Ustavnog suda svojom kandidaturom i izborom na funkciju prihvata ova pravila. On mora biti svjestan ograničenja koju mu donosi izbor na sudijsku funkciju.

Naime, *Marko Perković Thompson* redovito započinje svoje koncerte, pjesmom „[Bojna Čavoglave](#)“ uz uzvik „Za dom spremni“. Publika je na spomenutom koncertu u Širokom Brijegu (kao i ranije na velikim koncertima na Skradinu 2019, u Dugopolju 2024, u Varaždinu, Splitu i na zagrebačkom Hipodromu 2025), masovno prihvatila pozdrav i odvrtila pozdravom „Spremni“ ili „Za dom spremni“ uz podizanje desne ruke u vis. „Za dom“ uz odzdrav „spremni“ je službeni pozdrav ustaškog pokreta i kasnije Nezavisne države Hrvatske i kao ekvivalent nacističkom pozdravu „Sieg heil“ danas predstavlja simbol rasne ideologije. On rasnu ideologiju posreduje simbolički jer je historijski, normativno i funkcionalno neraskidivo vezan za režim koji je svoj poredak zasnivao na rasnoj diskriminaciji, te u savremenom kontekstu, prema standardu razumnog posmatrača, zadržava značenje koje objektivno može biti shvaćeno kao afirmacija takve ideologije. To odgovara stajalištu hrvatskih sudova (predmetu *Šimunić vs Hrvatska*, 20373/17, od 22.01.2019. godine, t. 44).

Sudija *Vukoje* je samim prisustvom koncertu na kojem izvođač i publika ritualiziraju pjesmu sa ustaškim pozdravom „Za dom spremni“ prešao vanjsku granicu zahtjeva za zaštitom moralnog ugleda sudije Ustavnog suda BiH budući da je znao ili je morao znati da su *Thompsonovi* koncerti krajnje sporni sa stanovišta ustavnih vrijednosti koje su u BiH pod posebnom zaštitom: ravnopravnost konstitutivnih i nekonstitutivnih naroda sa zabranom segregacije i svakog oblika etničkog rasizma. Učešće na koncertu pod nedvosmislenim simbolom ustaškog pokreta predstavlja javnu podršku koncertnom ritualu koji integrira rasizam, rasnu ideologiju i mržnju prema drugim narodima i vjerama. Ono se u javnosti, prema standardu razumnog posmatrača, razumijeva kao matrica po kojoj se sudija Ustavni suda, a time i sam Sud, pojavljuju pod egidom ideologije ustaškog režima. Javno dokumentiran ambijent sa fotografijom sudije *Vukoje* ne ostavlja nikakvog prostora za sumnju da je on ovdje u čvrstoj sinergiji sa publikom i vrijednostima koje se prizivaju i slave fašističkim pozdravom, uzdignutom desnicom, iznad njegove glave. Sugestivna snaga fotografije i simbolička vrijednost ustaškog pozdrava u ambijentu koncerta na kojem je sudija *Vukoje* očigledno aktivan učesnik, diskvalificiraju ovog sudiju kao sudiju „visokog moralnog ugleda“.

Ustavni sud BiH je reagirao blago i pomirljivo. Time je dodatno snižen standard „moralnog sudije“, budući da Sud nije otišao dalje od općih formulacija kojima podsjeća svoje sudije na pravila ponašanja i obavezu da, kako u javnom tako i u privatnom životu, vode računa o ugledu

institucije. Iz saopćenja nije jasno da li se sudija *Vukoja* izjasnio o svom prisustvu na koncertu niti na koji način ga eventualno opravdava. Također, ostaje nepoznato kako Sud vrednuje njegove postupke u kontekstu zahtjeva „visokog moralnog ugleda“ i da li ih dovodi u vezu s ranije utvrđenim standardima iz predmeta *Krstan Simić*.

Centar za javno pravo smatra da je Ustavni sud propustio da transparentno i otvoreno informira javnost – i to znatno opširnije od kratkog saopćenja objavljenog na njegovoj web stranici – o značaju i pravnim implikacijama ovog slučaja. Sud je trebao pažljivo razmotriti i obrazložiti sve relevantne elemente, te uvjerljivo pokazati zbog čega konkretni postupak ne predstavlja kršenje visokih moralnih standarda koji važe za sudije Ustavnog suda BiH. Konačno, ostaje nejasno da li se sudija *Vukoja* uopće izjasnio o postupku koji dovodi u pitanje njegovu sposobnost obavljanja ove funkcije. Ovakvim saopćenjem slabi se integritet institucije ustavnog sudovanja i šalje poruka da je moguće tolerirati učešće sudija u događajima s izraženim nacionalističkim obilježjima. Centar za javno pravo se suprotstavlja ovoj praksi i podsjeća je toleriranje sudijskog nemorala znak kretanja sudstva ka ideologiziranom odlučivanju, koje u konačnici može rezultirati decizionizmom bez pravnog utemeljenja.

Fondacija Centar za javno pravo

aprila 2026.